

تعهد موقوفش

گفتگو با هنرمند طراح، محمد موحدیان عطار

ف. رئوفی منش

کرمان و کاشان/ ۱۳۶۲/ ۱۷۵ تابلو
 فرهنگسرای نیاوران/ ۱۳۶۳/ ۱۷۵ تابلو
 کیلان/ ۱۳۶۴/ ۱۷۵ تابلو
 -منتخب رشته گرافیک در مسابقات بین‌المللی حرم امن
 موزه هنرهای معاصر/ تهران/ ۱۳۶۷
 -شرکت در پنجمین مجتمع هنر و ادبیات دفاع مقدس
 موزه هنرهای معاصر/ تهران
 -برگزیده رشته گرافیک در پنجمین و ششمین دوره مسابقات
 فرهنگی-هنری فجر
 اصفهان/ ۱۳۶۷ و ۱۳۶۸
 -شرکت در اولین نمایشگاه هنرهای تجسمی کشور
 موزه هنرهای معاصر تهران/ ۱۳۶۷
 -شرکت در چهارمین نمایشگاه هنرهای تجسمی
 موزه شهدا/ تهران
 -شرکت در اولین نمایشگاه دوسالانه نگارگری ایرانی-اسلامی
 موزه هنرهای معاصر/ تهران/ ۱۳۷۲
 -شرکت در بیست و ششمین مسابقه بین‌المللی کاریکاتور
 اموریستی امور بیستیکا/ ایتالیا/ ۱۹۹۴
 -برگزیده به عنوان نفر دوم مسابقه طراحی پرچم
 یادبود شهدای انقلاب اسلامی
 -شرکت در نمایشگاه بین‌المللی کاریکاتور

تاریخ انقلاب، حماسه دفاع مقدس و فرهنگ شهادت بخش
 اعظم موجبات نشر خود را مرهون خدمات هنرمندان متعهدی
 است که در جبهه قلم رسالت سنگین خود را ایفا کردند و در
 کارزار هنر بهترین نقشها را آفریدند. نقشهایی از واقعیت،
 نقشهایی از تاریخ... از دفاع مقدس.
 و نام این هنرمندان متعهد در کنار دلاورمردان جبهه‌های نبرد
 برای همیشه بر سینه تاریخ حک خواهد شد.
 محمد موحدیان عطار از جمله هنرمندان متعهدی است که هنرش
 با انقلاب متولد شد، با جنگ ادامه یافت و در عرصه مبارزه با
 تهاجم فرهنگی تعهدش را اثبات کرد. وی از معدود هنرمندانی
 است که با وجود تحصیلات فنی، عشق و علاقه به هنر و مهمتر
 از آن احساس تعهد و مسؤولیت نسبت به مسائل جامعه و
 پرکردن سنگرهای خالی او را به این وادی کشانید و اراده و
 پشتکار، او را موفق به دریافت گواهینامه درجه دو هنری از
 شورای ارزشیابی هنرمندان کشور ساخت.
 ثمره آن همه تلاش و شکوفایی، نمایشگاههای زیر است که
 بوی تعهد از فضای همه آنها استشمام می‌شود:
 -نمایشگاه انفرادی مجموعه فریاد انقلاب
 اصفهان/ ۱۳۵۹/ ۶۰ تابلو/
 اصفهان/ ۱۳۶۰/ ۱۷۵ تابلو/
 تالار وحدت تهران/ ۱۳۶۱/ ۱۷۵ تابلو

■ جناب آقای موحدیان لطفاً مختصری در مورد

شرح حال خود بفرمایید:

متولد ۱۳۲۸ هستم. در سال ۱۳۴۷ از دبیرستان ادب اصفهان دیپلم ریاضی گرفتم و در سال ۱۳۵۲ از رشته مکانیک دانشگاه علم و صنعت فارغ التحصیل شدم. پس از گذراندن خدمت سربازی به علت عدم علاقه به استخدام در مراکز دولتی، به کار آزاد مشغول شدم. در سال ۵۷ یعنی دقیقاً پس از پیروزی انقلاب به کار هنری روی آوردم و تا کنون در این زمینه به عنوان حرفه اصلی فعالیت دارم.

■ چه شد که به هنر روی آوردید؟

□ دلیل خاصی برای انتخاب کار هنری نداشتم و شاید در اصل یک انتخاب از پیش تعیین شده نبود. همین قدر می دانم که در سالهای نوجوانی به کارهای هنری بخصوص نقاشی علاقه مند بودم ولی هیچوقت بزای تحصیل در این رشته هدایت نشدم. سال اول دبیرستان از طرف مدرسه برای شرکت

امومیای ژاپن/ ۱۹۹۴

- شرکت در نمایشگاه جمعی آثار مربوط به حضرت امام

اصفهان/ ۱۳۷۳

- شرکت در نمایشگاه جمعی افتتاح موزه هنرهای معاصر

اصفهان/ ۱۳۷۳

- شرکت در نمایشگاه جمعی کاریکاتور مضرات سیگار

حوزه هنری سازمان تبلیغات/ ۱۳۷۴

- شرکت در نمایشگاه جمعی دوسالانه نگارگری ایرانی-اسلامی

فرهنگسرای نیاوران/ ۱۳۷۴

- برگزیده دوم بخش جمعی سومین نمایشگاه قرآن کریم

تهران/ ۱۳۷۴

- شرکت در نمایشگاه جمعی نقش توحید بر صحیفه هنر

فرهنگسرای بهمن/ تهران/ ۱۳۷۵

و آنچه در پی می خوانید گوشه ای از عقاید وی در باره هنر و

هنرمندان است:

* رسالت یک

هنرمند این است

که آثار ارزشمندی

خلق کند که تبیین

کننده ارزشهای

انسانی و مقدس

حاکم بر جامعه

باشد. هنرمند باید

واقعگرا و صادق

باشد و اولویتهای

جامعه و نیازهای

مردم را درک کند.

در یک مسابقه هنری که در سطح دانش‌آموزان سالهای اول دبیرستانها در اصفهان برگزار می‌شد معرفی شدم و رتبه اول را بدست آوردم. این علائق در درونم وجود داشت تا زمان

پیروزی انقلاب که شرایطی فراهم آمد تا بتوانم ذهنیتیم را از تحولات اجتماعی، سیاسی قبل از انقلاب و حوادث و رخداد‌های دوران انقلاب در قالب طرحهای گرافیکی ارائه کنم.

■ کمی در مورد سوابق کار هنری خود توضیح دهید، بیشتر در چه سبکی کار می‌کنید و آثارتان بیشتر در چه زمینه‌هایی است؟

□ همانطور که عرض کردم سابقه کار هنری‌ام دقیقاً از سال ۵۷ و پس از پیروزی انقلاب می‌باشد و اولین آثاری که ارائه کردم طرحهایی مربوط به فرازهایی از حوادث و پیش‌آمدهای انقلاب از سال ۴۰ تا ۶۰ بود. این طرحها بصورت گرافیکی و ۲ رنگ کار شده بود و در یک مجموعه شامل ۱۷۵ عدد تابلو در قطع ۸۰×۱۱۰ سانتیمتر تحت عنوان «فریاد انقلاب» در دهه فجر سال ۶۰ در اصفهان به نمایش گذاشته شد. این مجموعه بعدها در تالار وحدت، موزه آزادی و فرهنگسرای نیاوران تهران و در بعضی از شهرهای دیگر استانها به نمایش در آمد. با توجه به شرایط کشور و شروع جنگ تحمیلی از آن به بعد بیشتر در زمینه دفاع مقدس کار می‌کردم و در این زمینه با آثاری که ارائه نمودم، در تعدادی از مسابقات و نمایشگاههای هنری شرکت کردم. در مسابقات بین‌المللی فرهنگی-هنری «حرم امن» که مربوط به فاجعه جمعه خونین مکه بود، با هشت اثر شرکت کردم و به عنوان منتخب رشته گرافیک معرفی شدم. چند سالی است به رشته کاریکاتور نیز علاقه‌مند شده‌ام و در چند نمایشگاه داخلی و خارجی شرکت کرده‌ام. به طراحی سنتی و طرح کاشی و سرامیک بخصوص خط بنایی علاقه دارم و در این زمینه آثاری ارائه کرده‌ام که در اولین و دومین نمایشگاه دوسالانه نگارگری ایرانی-اسلامی در موزه هنرهای معاصر تهران نیز به نمایش در آمد.

■ به کدامیک از آثارتان بیشتر علاقه‌مندید؟

□ به آثارم از این نظر که هر کدام یادآور خاطره‌ای از زمان خلق اثر می‌باشد کم و بیش علاقه دارم ولی این علاقه در حد

دل بستگی نیست.

■ به نظر شما چگونه می‌توان از طریق هنر به ارتقای جامعه کمک کرد و بطور کلی نقش و کارکرد هنر در جامعه چیست؟

□ هنر به هیچ وجه یک مقوله انتزاعی و یک تافته جدا بافته از زندگی نیست. ما با هنر زندگی می‌کنیم، با هنر احساسات، عواطف، سلاط و عقایدمان را مطرح می‌کنیم؛ با هنر نیازهای روحی و روانیمان را برآورده می‌سازیم. بسیاری از مطالب، مسائل و آموزشها از طریق هنر و در قالب هنر، شیواتر و رساتر برای مردم جامعه بیان می‌شود و در قالب مطلوبتری به آنها عرضه می‌شود.

هنر از یک طرف بیانگر طراوت‌ها و زیباییهای جهان هستی و صیقل‌دهنده روح انسان و از طرفی ابزار کارسازی برای فریاد زدن بر سر ظالمان و مستکبران و حربه برنده‌ای برای مبارزان و بیانگر زشتخویی و درندگی ستمگران است.

یکی از کارکردهای هنر این است که تمدن و فرهنگ یک ملت را در قالب آثار هنری ثبت و به نسلهای آینده منتقل می‌کند. تحولات اجتماعی و مبارزات مردمی، شکستها و پیروزیهای ملتها در قالب آثار هنری ماندگار خواهد شد و این مطلب در کلام زیبا و واقع‌گرای مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای منعکس است که می‌فرمایند:

«هیچ تفکری تا زمانی که با هنر آمیخته نشود، در تاریخ ثبت نخواهد شد و در عمق جامعه نفوذ نخواهد کرد.»

بهترین راه برای حفظ ارزشهای انقلاب و انتقال خاطره ایثار، از خودگذشتگی و رشادتهایی که ملت ما در دوران قبل و بعد از انقلاب و هشت سال دفاع مقدس از خود نشان داده‌اند، و همچنین بهترین راه پیام‌رسانی به دیگر ملتها و نسلهای آینده روی آوردن به هنر است و باید از این ابزار کارساز و قدرتمند در راستای تحقق اهداف اسلام و انقلاب استفاده کنیم.

■ به نظر شما رسالت یک هنرمند چیست؟

□ هنرمندان واقعی رسالت سنگینی بر عهده دارند. هنرمند می‌تواند باعث عزت و سرافرازی ملتش باشد. هنرمندان با توجه به اینکه از موهبتی برخوردارند که افراد عادی فاقد آن

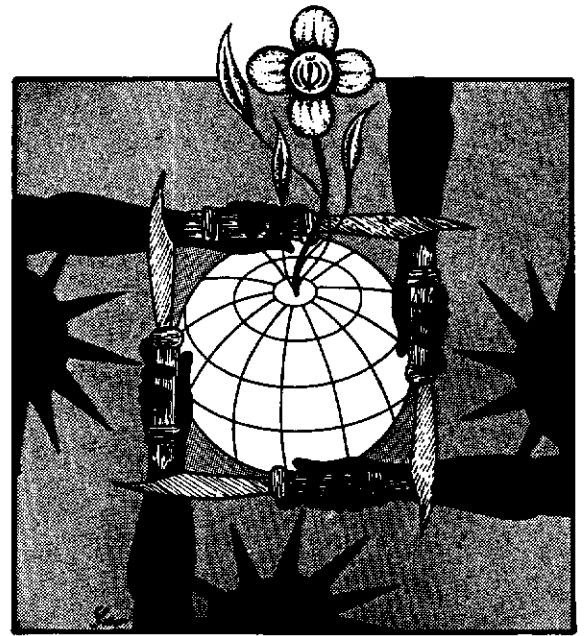
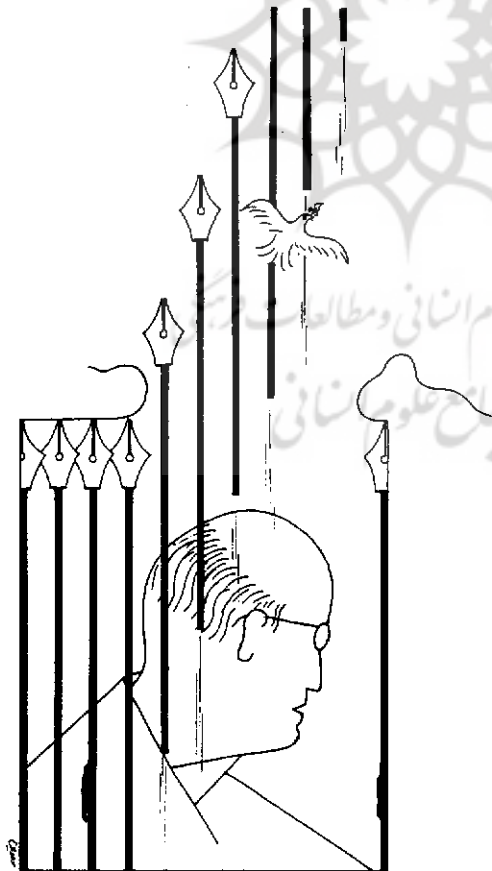

شاعری که درد و رنج مردمش یا حرف حق آنها و یا فریاد
مظلومیشان را در قالب یک اثر هنری بیان می‌کند، هنرمند
متعهدی است که بخشی از نیازهای جامعه‌اش را جوابگو بوده
است. در طول زمان عادات و آدابی بر زندگی مردم مستولی
می‌شود که شاید خود متوجه قبح و زشتی آن نباشند. هنرمندی
متعهد است که می‌تواند با ارائه آثار هنری، زشتی‌ها و
نادرستی‌ها را برای ارائه راه صواب تجسم نماید و باعث تنبه
جامعه شود.

من تصور می‌کنم جامعه ما از هنرمندان متعهد بسیاری
برخوردار است و اگر در بعضی از ابعاد هنرمندان کمتر فعال
هستند از آن روست که به بستر و زمینه رشد مساعدتری نیاز
دارند که ان شاء الله باید فراهم شود.

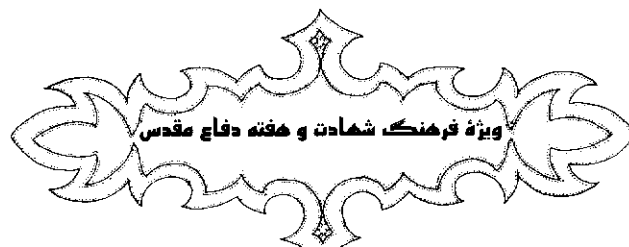
■ نظر جنابعالی در مورد هنر دوره دفاع مقدس و
نقش آن در بهبود شرایط جنگ چیست؟

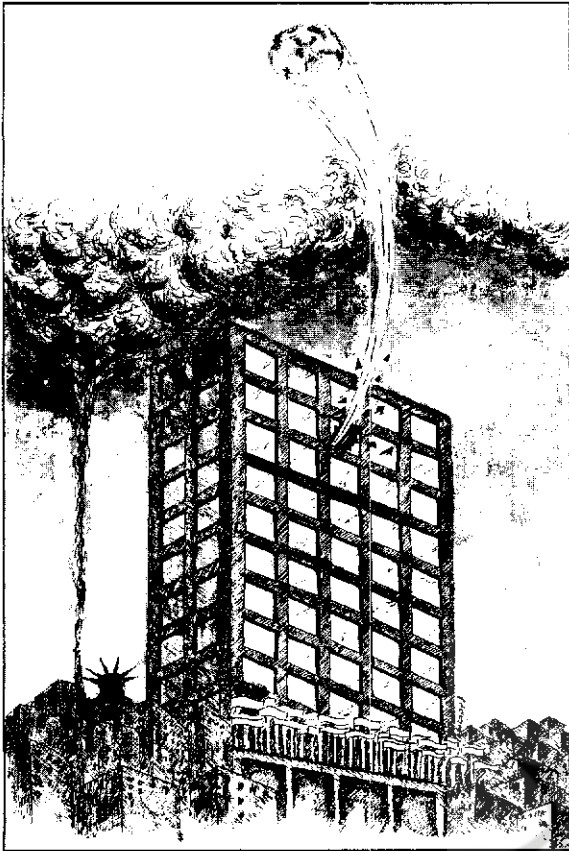
□ در دوران دفاع مقدس هنرمندان بسیاری بخصوص از
قشر جوان پا به میدان گذاشتند و آثار ارزشمند و ماندگاری

هستند، وظیفه سنگینتری نیز نسبت به افراد جامعه دارند.
رسالت یک هنرمند این است که آثار ارزشمندی خلق کند
که تبیین‌کننده ارزشهای انسانی و مقدس حاکم بر جامعه باشد.
هنرمند باید واقعگرا و صادق باشد و اولویت‌های جامعه و
نیازهای مردم را درک کند. هنرمندی که از کنار واقعیت‌ها
می‌گذرد و یا آنها را با سلیقه‌ها و تخیلات شخصی می‌آمیزد، در
واقع مردم را به بیراهه کشانده و به آیندگان دروغ گفته است.
■ به نظر جنابعالی هنر متعهد چگونه هنری است
و آیا به نظر شما جامعه ما از هنرمندان متعهدی
برخوردار است؟

هنر متعهد هنری است که از طرفی بتواند جوابگوی
نیازهای واقعی روحی، روانی، فکری و کاربردی جامعه باشد و
از طرفی در برابر مسائلی که در جامعه چه در محدوده کشور و
چه در جامعه جهانی- می‌گذرد، بی‌تفاوت نباشد. البته کمتر
هنرمندی است که بتواند در تمامی زمینه‌ها فعال باشد. یک
نقاش که آثار زیبایی از طبیعت خلق می‌کند و باعث تلطیف
روح مخاطبش می‌شود، در واقع جوابگوی نیاز زیباپسندی و
زیباپرستی مردمی است که با تماشای این آثار به آرامش
روحي دست یافته‌اند و اثرات این لطافت‌ها و زیباییها به جامعه
منتقل خواهد شد و این خدمتی است که یک هنرمند فیلمساز،
موسیقیدان، نگارگر و ... نیز می‌تواند به جامعه خودش ارائه
دهد. از طرفی یک کاریکاتوریست، نمایشنامه‌نویس و یا

خلق کردند. کسانی که در طول هشت سال دفاع مقدس از عزت و شرافت و دین و ناموس کشور ما دفاع کردند، دلاوران و شجاعانه جنگیدند و به تجاوز دشمن خاتمه دادند. چه آنها که در جبهه‌ها حضور داشتند و رو در روی دشمن جنگیدند و چه آنها که در پشت جبهه آنها را حمایت کردند. رسالتشان را به خوبی انجام دادند. عده‌ای به فیض شهادت نائل شدند، عده‌ای به اسارت دشمن درآمدند، عده‌ای مجروح و معلول شدند و عده‌ای خانه و زندگی و کسب و مالشان را در این راه دادند. و اینک می‌ماند سنگینی پیام این خونها و ایثارگری‌ها و رشادتها، بر دوش همه آنها که ماندند. بخصوص هنرمندان متعهد. این فرهنگ شهادت و این رسالت سنگین باید در قالب شعر و قصه و رمان و موسیقی و فیلم و تئاتر و نقاشی و بطور کلی هنر، ارائه و به مردم جهان و نسلهای آینده منتقل شود.

■ شما فکر می‌کنید هنرمندان ما توانسته‌اند رسالت سنگینی را که در طول دفاع مقدس به عهده داشته‌اند، به انجام برسانند؟

□ همانطور که عرض کردم عده‌ای وظیفه‌شان را انجام دادند و عده‌ای هم اگرچه دلشان با انقلاب و جنگ بود از این قافله عقب ماندند. و این به این معنا نیست که جنگ تمام شده و رسالتشان پایان یافته است.

هنر جنگ در آغاز شکوفایی است. آنهایی که انقلاب و جنگ را با تمام وجودشان لمس کرده‌اند، هستند و باید آثار ارزشمند هنری جهت حفظ ارزشها و انتقال به نسلهای آینده خلق کنند.

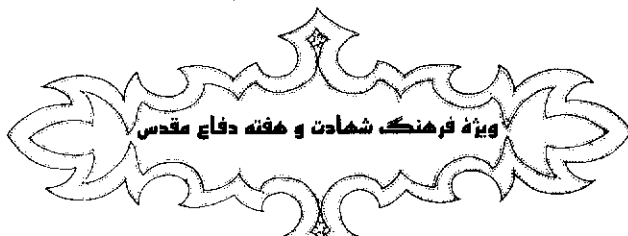
اگر چه هنرمندانی که خود شاهد مسائل جنگ، مثل دفاع همه جانبه مردم در برابر تجاوز دشمن و جنایاتی مثل بمباران شهرها، بیمارستانها، مدارس، ابنیه تاریخی، بمبارانهای شیمیایی و... بوده‌اند، وظیفه دارند این مسائل را در آثارشان منعکس کنند ولی از طرفی ارگانهای ذیربط. چه آنها که متولی مسائل هنری هستند و چه آنها که مسؤول حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس هستند. باید در جهت ترویج و تشویق هنرمندان به خلق آثار هنری فعال باشند.

■ برای علاقه‌مندانی که هنوز در آغاز راهند چه

توصیه‌هایی دارید؟

□ من به آنها عرض می‌کنم که هنرمندان همیشه در معرض آسیب‌ها و آفت‌هایی مثل خود بزرگ‌بینی، کوچک شمردن دیگر هنرمندان، بت شدن آثارشان، عدم پذیرش ایراد و انتقاد و... هستند که همه این مسایل مانع رشد و تعالی هنرمند است و راه گریز از این همه، خودسازی و تزکیه نفس است و این برای آنهایی که در آغاز راهند بهتر میسر خواهد شد.

به هنرمندان جوان و آنهایی که در ابتدای راهند توصیه می‌کنم همیشه احساس کنند در آغاز راهند و هر کار جدید هنری را به عنوان تجربه‌ای نو تلقی کنند. از دل‌بستگی‌های افراطی به آثارشان بپرهیزند، به مُعَمَّرین و پیشکسوتان هنر احترام بگذارند و از تجربیات ارزشمند آنها بهره‌گیرند ولی خود را در چهارچوبها و حصارهای از پیش ساخته محصور نکنند و بدانند که راه رشد و تکاملشان با خدا و در جامعه و با مردم بودن است.

■ برای بهبود کیفیت هنر معاصر چه پیشنهادهایی دارید؟

□ خوشبختانه وضعیت فعلی هنر نسبت به سالهای گذشته (هم از نظر توجه مسئولین به امر هنر و هنرمندان و هم از نظر استقبال و روی آوردن مردم جامعه به هنر و مسائل هنری) سیر صعودی دارد. افزایش مراکز آموزش دولتی و خصوصی هنر، نگارخانه‌ها، نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها، مسابقات هنری و استقبال و توجه هنرمندان و دیگر اقدار جامعه به این گونه مراکز و فعالیت‌ها نشان از بهبود وضع کمتی هنر دارد. هر چند که از نظر کیفی نیز تحولاتی در آثار هنری نسبت به سالهای قبل مشاهده می‌شود، برای رسیدن به شرایط مطلوب‌تر نیاز به تلاش بیشتر و همه جانبه می‌باشد.

از عوامل اساسی بهبود کیفیت هنر یکی خود هنرمندان و دیگری متولیان و مسؤولان امر هنر هستند که با برنامه‌ریزی صحیح و شیوه‌های برخوردشان با مقوله هنر و هنرمندان می‌توانند در این امر موفق باشند.

از آنجا که احساسات و تفکرات هنرمند در اثر هنریش متجلی می‌شود، کیفیت یک اثر هنری مربوط به سلامت فکری و روحی هنرمند است، پس شیوه‌های تربیتی و آموزشی و تفکرات و برنامه‌های صحیح آموزشی حاکم بر مراکز تربیتی و آموزشی هنر می‌تواند به بهبود کیفیت هنر کمک نماید. از ویژگیهای هنرمند خلاقیت اوست. هنرمندی که از تکرار و در جا زدن و تقلید از دیگران بپرهیزد، آثاری خلق می‌کند که از رشد کیفی و محتوایی برخوردار است و با توجه به اینکه آثار هنری الهام‌بخش هنرمندان است، این بهبود کیفی به دیگر هنرمندان نیز منتقل شده و در آثارشان تأثیر می‌گذارد لکن تنها هنرمندانی قادرند خلاقیت و نوآوری خود را در آثارشان بروز دهند که فرزند زمان خویشتن باشند و در برابر تحولات اجتماعی جامعه خودشان و جامعه جهانی حساسیت نشان دهند. شناخت دنیای پر رمز و راز هنر و فضایی که هنرمندان در آن بسر می‌برند، شناخت شیوه‌های برخورد با هنرمندان و بکارگیری بجای آنها، ارج‌گذاری منطقی به هنرمندان و فراهم نمودن شرایط مناسب برای رشد خلاقیت آنها همه از عواملی

هستند که می‌تواند در بهبود کیفی هنر مؤثر باشد. دیگر آنکه هنرمندان مایلند آثارشان در مراکز فرهنگی، هنری و دیگر جوامع ارائه و مورد بازدید علاقه‌مندان و بررسی صاحب‌نظران قرار گیرد. آنها نیاز به حمایت‌های مادی و معنوی ارگانهای ذی ربط دارند. و فراهم نمودن امنیت فکری و روحی برای هنرمند می‌تواند او را به تحرک و پویایی و خلاقیت وا دارد که نهایتاً باعث بهبود کیفی هنر خواهد شد.

برگزاری جشنواره‌ها، مسابقات هنری، نمایشگاه‌های دوسالانه و سه سالانه از عوامل مهم ترغیب هنرمندان به خلق آثار ارزشمند می‌باشد. ولی حساس نبودن در مورد ایجاد فضای مناسب برای رقابت صحیح و سالم، برخوردهای اداری و رسمی با هنرمندان، برخوردهایی که حاکی از عدم درک منطق هنرمند است و مسائلی از این قبیل می‌تواند روح لطیف هنرمند را آزرده کرده، او را به انزوا بکشاند که اثرات منفی آن متوجه جامعه و هنر خواهد شد.

امروزه دستگاههای متعددی در زمینه هنر و هنرمند در جامعه فعال هستند؛ حتی در سالهای اخیر غیر از مراکز فرهنگی-هنری بعضی از مراکز صنعتی نیز در این زمینه‌ها فعالیت‌هایی را آغاز کرده‌اند که این خود نقطه مثبتی است و نشانگر شناخت تأثیرات هنر در همه ابعاد زندگی از طرف مسؤولان و مردم می‌باشد.

فعال بودن این ارگانها و دستگاهها بصورت مستقل و با شیوه‌های متفاوت ولی هماهنگ با سیاستهای ارزشی تبیین شده دولت و نظام، مشکلی در جهت بهبود کیفی هنر ایجاد نخواهد کرد. ولی زمانی که این تلاشها و فعالیتهای دستگاههای متولی هنر از مسیر تلاش سازنده خارج شده و به درگیری و تضادی که منشأ آن اختلافات سلیقه‌ای و مسائل سیاسی است، منجر شود، آنها را از تلاش در راستای رشد و تعالی هنر و هنرمند باز می‌دارد که خدای نکرده منجر به رکود کیفی هنر خواهد شد. امیدوارم تمام دستگاههای هنری در راستای اعتلای هنر با یکدیگر تفاهم بیشتری داشته باشند.

